

Vabariigi President pr Kersti Kaljulaid
Vabariigi Presidendi kantselei

E-post: vpinfo@vpk.ee

13. juunil 2018

Taotlus seaduse väljakuulutamata jätmiseks

Austatud proua President

Riigikogu võttis 6. juunil 2018 vastu elektrituruseaduse, energiamajanduse korralduse seaduse ja maagaasiseaduse muutmise seaduse (eelnoü menetluse ajal numbriga 576 SE) ning on saatnud selle 8. juunil 2018 Teile väljakuulutamiseks. Palun siinkohal Teil jätta nimetatud seadus lähtuvalt Eesti Vabariigi põhiseaduse § 107 lõigust 2 väljakuulutamata, kuivõrd vastuvõetud seadus on mitmes osas vastuolus põhiseadusega.

Seaduse § 1 punktis 55, millega nähakse muu hulgas ette elektrituruseaduse (EITS) § 59 täiendamine lõigetega 2² ja 2³, sisaldub kaks põhimõttelist vastuolu põhiseadusega ja Eesti õiguskorraga:

1. EITS § 59 lg 2² näeb ette, et olemasolevaks tootjaks loetakse tootjat, kes on alustanud tootmisseedet puudutava investeerimisprojekti osas töödega hiljemalt 2016. aasta 31. detsembril seisuga. Seega on tegemist tagasiulatuvat jõudu omava regulatsiooni kehtestamisega, mis on sellisena vastuolus õigusriigi – õiguskindluse ja õiguspärase ootuse – põhimõtetega. Seaduse selline regulatsioon riivab nende ettevõtjate huve, kes on teinud olulisi õiguspäraseid (täna kehtivate seaduste alusel) investeringuid pärast 31. detsembril 2016, samuti nende ettevõtjate huve, kelle projektide arendus on riigi poolt juba aastaid omavoliliselt peatatud (AS-le Raisner kuuluva Varja tuulikupargi arendus kuulub nende hulka) ning mille osas on käimas lõputuks venivad kohtuasjad riigi vastu. Tagasiulatava jõuga seaduste, millega vähendatakse isikute õigusi, kehtestamine, ei ole kindlasti kooskõlas õigusriigi põhimõttega.
2. EITS § 59 lg 2³ kohaselt otsustab selle, keda loetakse olemasolevaks tootjaks, põhivõrguettevõtja ehk riigile kuuluv eraõiguslik äriühing Elering AS. Seejuures on EITS § 59 lg-s 2² Elering AS-le otsustamiseks antud piirid ääretult laiad (sellest on viimastel päevadel meedias, ennekõike Postimehes ja Äripäevas palju kirjutatud), mis toob sisuliselt kaasa blankovolituse (suvaõiguse) andmise eraettevõtjale, otsustamaks, keda ta soovib lugeda olemasolevaks tootjaks ehk isikuks, kellele makstakse taastuvenegiatoetust. Kuigi iseenesest on mõeldav haldusülesannete andmine eraettevõtjale, siis see saab toimuda vaid juhul, kui nende haldusülesannete täitmine eraettevõtja poolt on seaduses äärmiselt rangelt reglementeeritud, mida praegusel juhul tehtud ei ole.

Oleme omalt poolt juhtinud sellele korduvalt seadusandja tähelepanu, kuid meid pole kuulatud, sest kogu regulatsioon on vastu võetud ennekõike selleks, et tagada Eesti Energia AS tütarettevõtja Enefit Green AS börsileviimine ning takistada kõigi teiste taastuenergiaettevõtjate turuletulek. Selline käitumine seadusandja poolt on ühene signaal välisinvestoritele, et Eesti ei ole sobilik keskkond suuremahuliste investeeringute tegemiseks – seda on juba aastaid tagasi kinnitanud meie Hispaania energeetikagigant Iberdrola, kes riigi takistavate tegevuste tõttu oli sunnitud Eestist ning siin arendatud suurprojektist (Varja tuulikupark) lahkuma.

Leian, et enne seaduse vastuvõtmist ja väljakuulutamist oleks tulnud konsulteerida ka õiguskantsleriga, vältimaks põhiseadusvastase seaduse vastuvõtmist, kuid minu teada seda tehtud ei ole.

Ülalnimetatud seaduse väljakuulutamine ja kehtestamine toob tulevikus kaasa veelgi enam kohtuvaidlusi ning kindlasti ka märkimisväärsed kahjunõuded riigi vastu.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Raigo Sõlg

Nõukogu liige